

ЛІТЕРАТУРА

1. Gilmore A. Authentic materials and authenticity in foreign language learning. *Language Teaching*. 2007. V. 40, I.2. URL: https://www.researchgate.net/publication/231910134_Authentic_materials_and_authenticity_in_foreign_language_learning.

Олександра Танцюра,
студентка м1УМЛ-3 групи
факультету філології та соціальних комунікацій
Науковий керівник: О.А. Крижко,
к. філол. н., доцент (БДПУ)

**СЕМАНТИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ ПРИКМЕТНИКОВИХ МЕТАФОР
ТА ЕПІТЕТІВ У ТВОРАХ В. СИМОНЕНКА**

В індивідуальному стилі письменника знаходить своє вираження авторська позиція щодо вибору певних виражальних засобів, тобто виявляються риси його мовотворчої індивідуальності. Дослідженню ідіостилю письменників присвячені праці таких мовознавців, як С.П. Бевзенко, В. В. Виноградов, В. П. Григор'єв, Б. О. Ларін, О.О. Потєбня. Зокрема, В. В. Виноградов зазначає, що слово у літературному творі набуває специфічного функційного застосування, розширюючи свою смислову структуру, збагачуючись «прирошеннями смислу» [1, с. 75].

Ідіостиль дає можливість побачити індивідуальну неповторність письменника у представленій ним вербально-естетичній картині світу, оцінити його внесок у систему вже функціуючих словесних художніх засобів мови, визначити загальні закономірності й провідні тенденції розвитку літературної мови. Естетична функція художнього слова, зокрема метафор та епітетів формують основу кожного ідіостилю письменника. Як засіб комунікації метафори та епітети досліджували такі мовознавці, як Н.Д. Арутюнова, Л. В. Бублейник, Н. О. Данилюк.

Мета роботи – здійснити комплексний аналіз семантичних та стилістичних особливостей прикметникових метафор та епітетів як виражальних засобів у поезії В. Симоненка.

У мові поезії відображаються духовно-культурні цінності народу, смаки й уподобання мовців, літературно-мистецькі стилі й напрями, соціальні зміни в суспільстві тощо.

Поетична мова як одна із сутнісних форм художньої літератури поєднує естетично важливі елементи в словесно-образну систему. Прикметникова метафора у творах В. Симоненка відзначається своєю свіжістю і новизною. За допомогою неї поет досягає художнього ідеалу, де кожна деталь гарантована золотим запасом душі: *Ластів'ятко моє кучеряве полум'я синих очей* [2, с. 59].

Будь-яка метафора розрахована не на буквально сприйняття і вимагає від читача уміння зрозуміти і відчувти створюваний його образно-емоційний ефект. У творах поета можна виділити такі найтипівіші різновиди прикметникових метафоричних переносів, як характеристика поведінки у

різних ситуаціях, проявах; почуття та емоційний стан людини: **В його гарячих жилах козацька кров пульсує; На ясні зорі і на тихі води вже чорна наша злоба не впаде** [2, с. 226].

У творах Василя Симоненка використовуються різновиди епітетів, зокрема кольористичні епітети та епітети внутрішньо психологічного сприймання. Кольористичні епітети здатні розвивати переносні значення, в яких виникають образи, і окремі з них закріплювати як символічні. Наприклад: **Крізь пилюку, по багнюці, в холод і заврю прийде чистою до тебе біла моя мрія; Чорні від страждання мої ночі, білі від скорботи мої дні впали у твої свавільні очі, глибокі і чудні** [3, с. 88].

Такі епітети здатні заглибити читача у підтекст художніх творів: **Я чекав тебе з хмари рожево-ніжної, із ранкових туманів, з небесних октав, коли думи збігалися з мли бездоріжної і незвіданий смуток за душу смоктав** [3, с. 76].

Епітети внутрішньо психологічного сприймання передають почуття ліричного героя. Найбільшу групу серед внутрішньо чуттєвих епітетів становлять емотивні епітети. Оскільки автор не тільки виражає свої почуття, а й намагається передати свій поетичний світ одухотворено у почуттєвому сприйманні для інших. Наприклад: **І хочеться бути дужим, і хочеться так любити, щоб навіть каміння байдуже захотіло ожити і жити** [2, с. 60].

В. Симоненко утверджує думку про життєздатність українського народу, використовуючи слова, з негативним емоційним забарвленням, підкреслюючи рішучість дій і намірів ліричного героя: **Ви, байстрюки катів осатанілих...** [3, с. 76]

Своєрідність мови поезій В. Симоненка полягає не тільки в багатстві її лексичного складу, а й у засобах її використання відповідно до емоційного стану ліричного героя. У поетичному мовленні це знаходить вираження в побудові тексту, у способі включення у текст тих чи інших мовних елементів.

Художня картина світу В. Симоненка антропоцентрична і національно забарвлена. Людина в усій її неповторності й універсальності, яка перебуває в центрі цієї картини світу, неодмінно живе в Україні за законами і звичаями свого народу, за його віруваннями, сприймає світ крізь призму національного світовідчуття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградов В. В. Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика. Москва: Изд-во АН СССР, 1963. 256 с.
2. Симоненко В. А. Ти знаєш, що ти людина. Київ: Наук, думка, 2005. 296 с.
3. Симоненко В. А. У твоєму імені живу. Київ: Веселка, 1994. 293 с.